

บทเรียนจากความตาย

[ไทย – Thai – تايلاندي]

ดร.อะมีน บิน อับดุลลอฮ์ อัช-ชะกอวีย์

แปลโดย : นิสรีน มะกุดี

ตรวจทานโดย : อัสรัน นียมเดชา

ที่มา : หนังสือ อัต-ตุร็อรุ อัล-มุนตะกอฮฺ มิน อัล-กะลีมาต อัล-มุ
ลกอฮฺ

2012 - 1433

IslamHouse.com

﴿الموت وعظاته﴾

« باللغة التايلاندية »

د. أمين بن عبدالله الشقاوي

ترجمة: نسرين ماكودي

مراجعة: عصران نيومديشا

المصدر: كتاب الدرر المنتقاة من الكلمات الملقاة

2012 - 1433

IslamHouse.com

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงเมตตา ปรานียิ่งเสมอ

เรื่อง ที่ 136

บทเรียนจากความตาย

มวลการสรรเสริญเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮฺ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลจักรวาล ขอความสุขความจำเริญและความสันติจงประสบแต่ท่านนบีมุหัมมัด ค็อลลัลลอฮูอะลัยฮิวะสัลลัม ตลอดจนวงศ์วานและมิตรสหายของท่าน ฉันขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียว ไม่มีภาคีใดๆ สำหรับพระองค์ และฉันขอปฏิญาณว่า มุหัมมัดเป็นบ่าวและศาสนทูตของพระองค์

ผู้ที่หมกมุ่นในدنยาหลงไปความมั่งคั่งและสนุกสนานของมันนั้น จิตใจของเขาจะหลงลืมการระลึกถึงความตาย และหากเขาระลึกถึง เขาจะตั้งก่อดีและพยายามหลีกเลี่ยงจากความตาย พระองค์อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ [الجمعة : ٨]

ความว่า“ จงกล่าวเถิดมุหัมมัด แท้จริงความตายที่พวกท่านหนี
จากมันไปนั้น มันจะมาพบกับพวกท่าน แล้วพวกท่านจะถูกนำ
กลับไปยังพระผู้ทรงรอบรู้สิ่งเร้นลับและสิ่งเปิดเผย แล้วพระองค์
จะทรงแจ้งแก่พวกท่านตามที่พวกท่านได้ประกอบกรรมไว้” (อัล-
ญุมอะฮฺ: 8)

และตรัสว่า

﴿ أَيَّمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ ﴾ [النساء :
[٧٨]

ความว่า“ ณ ที่ใดก็ตามที่พวกเจ้าปรากฏอยู่ ความตายก็ย่อม
มาถึงพวกเจ้า แม้ว่าพวกเจ้าจะอยู่ในป้อมปราการอันสูง
ตระหง่านก็ตาม” (อัน-นิสาฮ์: 78)

และตรัสอีกว่า

﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾ ﴾
[الأنبياء : ٣٥]

ความว่า “ทุกชีวิตย่อมลิ้มรสความตาย และเราจะทดสอบพวกเจ้าด้วยความชั่วและความดี และพวกเจ้าจะต้องกลับไปหาเราอย่างแน่นอน” (อัล-อันบิยาอ์: 35)

ส่วนคนที่รู้จักผู้อภิบาลของเขา จะนึกถึงความตายอยู่เสมอ โดยยึดเอาคำสั่งเสียของท่านเราะซูล ศ็อลลัลลฮอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่กล่าวว่า:

«أَكْثَرُوَا ذِكْرَ هَٰذِمِ اللَّذَاتِ - يَعْنِي الْمَوْتَ» [الترمذي برقم ٢٣٠٧]

ความว่า “พวกท่านจงรำลึกถึงสิ่งที่ทำลายความสนุกสนานให้มากเถิด - หมายถึงความตาย” (บันทึกโดยอัลติรมิซียุ หะดีษเลขที่ 2307)

มีรายงานซึ่งบันทึกโดยอิบนุมาญะฮฺ จากหะดีษของท่านอิบนุอุมร์แล้วว่า มีชายชาวอันศอรคนหนึ่งมาหาท่านนบี เขาได้ให้สลามแก่ท่านและกล่าวว่า:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَفْضَلُ؟ قَالَ: «أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا»، قَالَ: فَأَيُّ الْمُؤْمِنِينَ أَكْيَسُ؟ قَالَ: «أَكْثَرُهُمْ لِلْمَوْتِ ذِكْرًا، وَأَحْسَنُهُمْ لِمَا بَعْدَهُ إِسْتِعْدَادًا، وَأَوْلَاكَ الْأَكْيَاسُ» [ابن ماجه برقم ๔๖๐๙]

ความว่า: โอ้ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ผู้ศรัทธาคนใดคือผู้ที่ประเสริฐที่สุด? ท่านกล่าวตอบว่า: "คนที่มีมารยาทดีที่สุด" เขากล่าวถามอีกว่า: แล้วผู้ศรัทธาคนใดที่ฉลาดที่สุด? ท่านเราะสูล ค็อลลัลลอฮฺอะลัยฮิวะสัลลัม ตอบว่า: "คนที่ระลึกถึงความตายมากๆ และเตรียมพร้อมสำหรับชีวิตหลังความตายเป็นอย่างดี คนเหล่านั้นคือคนที่ฉลาดที่สุด" (อิบนุ มาญะฮฺ หะดีษเลขที่ 4259)

ท่านหะสัน อัล-บัศรีเยฺยฺ กล่าวว่ "ความตายนั้นจะเปิดโปงคุณยา และจะไม่ทิ้งความสุขใดๆไว้เลย บ่าวคนใดบังคับ

จิตใจของเขาให้ระลึกถึงความตายได้ ดุญยาและสรรพสิ่งในดุญ
ยาก็จะเป็นเพียงสิ่งต่ำต้อยด้อยค่าสำหรับเขา“

กวีท่านหนึ่งกล่าวว่า:

لا طيبَ للعيشِ ما دامتْ منغصةٌ   لذاتهِ بادكارِ الموتِ والهَرَمِ

"ชีวิตใดจะสุขหากยังทุกข์ยากเพราะคิดถึงการจากลาและวัย
ชรา"

ท่านอุมัร บิน อับดุลอะซีซ กล่าวว่า "หากหัวใจของฉัน
หลงลืมการรำลึกถึงความตายชั่วขณะหนึ่ง มันจะพบกับ
หายนะ" และบางท่านกล่าวว่า "ผู้ที่ระลึกถึงความตายมากๆเขา
จะได้รับเกียรติสามประการด้วยกันคือ การรีบกลับเนื้อกลับตัว
หัวใจที่สงบ และปฏิบัติอิบาดะฮ์อย่างกระฉับกระเฉง ส่วนผู้ที่
หลงลืมความตาย จะถูกลงทัณฑ์ด้วยสามประการคือ ผัดผ่อน
การกลับเนื้อกลับตัว ละทิ้งความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมี และคร้าน
ที่จะทำอิบาดะฮ์"

ความตายมีทั้งความทุกข์และความเจ็บปวด เป็นสิ่งที่ทุกชีวิตต้องพบเจอ พระองค์อัลลอฮฺอาจทรงผ่อนหนักให้แก่บ้าง ของพระองค์บางคน เช่น ผู้ที่ตายชะฮีด เพราะคมดาบที่ฟันลงบนร่างของพวกเขา^{นั้น}เป็นการทดสอบความศรัทธาที่แท้จริงที่เพียงพอแล้ว ดังปรากฏในหะดีษเศาะฮี้หฺ (บันทึกโดยอันนะสาอีย์ หะดีษเลขที่ 2053)

และความเจ็บปวดนี้อาจรุนแรงสำหรับบางคน เพื่อบาป^{นั้น}จะได้เบาบางลง เป็นความเมตตาและเพื่อยกระดับให้แก่เขา เช่นบรรดานบี (ขอพระองค์อัลลอฮฺพึงพอใจพวกเขาทั้งหมด) นำโดยท่านนบีมุหัมมัด บิน อับดุลลอฮฺ มวลการสรรเสริญและความสันติสุขจงมีแด่ท่าน ผู้ซึ่งเผชิญกับความตายที่หนักหน่วง^{ทั้ง}ที่ท่านเป็นบุคคลที่พระองค์อัลลอฮฺทรงรักยิ่ง

และมีบันทึกจากหะดีษของท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺอันฮา เล่าว่า “ ในมือของท่านนบีมีขันหรือภาชนะ

ใส่น้ำขึ้นหนึ่ง ท่านนำมือของท่านจุ่มลงไปใต้น้ำ จากนั้นใช้มือทั้งสองลูบหน้า และกล่าวว่า:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكْرَاتٍ»

“ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ แท้จริงความตายนั้นมีแต่ความเจ็บปวด“

จากนั้นท่านยกมือขึ้นและกล่าวว่า “โอ้อัลลอฮ์ ขอให้ข้าพระองค์ได้อยู่ท่ามกลางมิตรสหายผู้สูงส่ง (บรรดามะลาอิกะฮ์และศาสนทูต) ด้วยเถิด” จนกระทั่งเสียชีวิต" (เศาะฮี้หฺอัล-บุคอรีฮฺ หะดีษเลขที่ 4449)

และขณะที่อาการท่านนบีเริ่มทรุดลง จนทำให้ท่านหมดสติ ท่านหญิงฟาติมะฮฺกล่าวว่า "โอ้พ่อจ๋า" ท่านนบีจึงกล่าวกับนางว่า:

«لَيْسَ عَلَيَّ مِنْكَ كَرْبٌ بَعْدَ الْيَوْمِ»

“หลังจากวันนี้จะไม่มีความเจ็บปวดใดกับพ่อของเธออีกแล้ว“

กระทั่งความเจ็บปวดทิวความรุนแรงขึ้น ท่านจึงกล่าวว่า

«هَرَيْفُوا عَيِّي مِنْ سَبْعِ قَرَبٍ لَمْ تُخَلِّ أَوْ كَيْتُهُنَّ لَعَلِّي أَعْهَدُ إِلَى النَّاسِ»

[البخاري برقم 4446]

“พวกท่านจงนำเหยือกน้ำเจ็ดเหยือก ที่ยังไม่เปิดฝา (หมายถึง น้ำสะอาด) มาพรมใส่ฉันหน่อย เพื่อที่ฉันนั้นจะได้สังเวยผู้คน”

(อัล-บุคอรี: 4446)

และทุกครั้งที่ท่านนบิทำความสะอาดร่างกายและตั้งใจที่จะนำละหมาด ท่านก็หมดสติไปถึง 3 ครั้ง (บันทึกโดยมุสลิม หะดีษเลขที่ 418)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ กล่าวว่า "ท่านนบิ คีอิลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلَام เสียชีวิตในอ้อมกอดของฉัน และฉันไม่เคยกลัวความตายอันเจ็บปวดของผู้ใดอีกเลยหลังจากนั้น" (บันทึกโดย อัล-บุคอรี: 4446)

ความเจ็บปวดเหล่านี้สำหรับผู้ปฏิเสธศรัทธาจะรุนแรง
มากยิ่งขึ้น และผู้ฝ่าฝืนก็เช่นเดียวกัน พระองค์อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرِجُوا
أَنْفُسَكُمْ ۖ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾ [الأنعام: ٩٣]

ความว่า "และหากเจ้าจะได้เห็นขณะที่บรรดาผู้อธรรมอยู่ใน
ภาวะคับขันแห่งความตาย และมลาอิกะฮ์กำลังแบมือของพวกเขา
เขา โดยกล่าวว่าจงให้ชีวิตของพวกเขาท่านออกมา วันนี้พวกท่าน
จะได้รับคำตอบแทนซึ่งโทษแห่งการต่ำต้อย เนื่องจากที่พวก
ท่านกล่าวให้ร้ายแก่อัลลอฮฺโดยปราศจากความจริง และ
เนื่องจากการที่พวกท่านแสดงความโสต่อบรรดาโองการของ
พระองค์ (อัล-อันอาม: 93)

และตรัสว่า

﴿ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ
وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ [الأنفال: ٥٠]

ความว่า “และหากว่าเจ้าเห็นขณะที่มลาอิกะฮ์เอาวิญญาณ
ของบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาอยู่นั้นพวกเขา (มลาอิกะฮ์) จะตี
ใบหน้าของพวกเขา (ผู้ปฏิเสธ) และหลังของพวกเขา และกล่าวว่า
พวกเจ้าจงลิ้มการลงโทษแห่งการเผาไหม้เถิด” (อัล-อันฟาล
50)

อิหม่ามอะฮฺมัดได้บันทึกไว้ในมุสนัดของท่านจากหะ
ดีษซึ่งรายงานโดยท่าน อัล-บะรออ์ บิน อาชิบ เล่าว่า ท่านนบี
ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«وَإِنَّ الْعَبْدَ الْكَافِرَ - وَفِي رِوَايَةِ الْفَاجِرِ - إِذْ كَانَ فِي انْقِطَاعِ مِنَ الدُّنْيَا ، وَ
إِقْبَالِ مِنَ الْآخِرَةِ ، نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَلَائِكَةٌ - غَلَاظٌ شِدَادٌ - سُوْدُ الْوُجُوهِ ،
مَعَهُمُ الْمَسُوْحُ مِنَ النَّارِ ، فَيَجْلِسُونَ مِنْهُ مَدَّ الْبَصْرِ ، ثُمَّ يَجِيءُ مَلِكُ الْمَوْتِ
حَتَّى يَجْلِسَ عِنْدَ رَأْسِهِ ، فَيَقُولُ : أَيَّتْهَا النَّفْسُ الْحَبِيئَةُ ، أَخْرِجِي إِلَى سَخِطِ
مِنَ اللَّهِ وَعَظْبٍ ، قَالَ : فَتَفَرَّقَ فِي جَسَدِهِ ، فَيَنْتَزِعُهَا كَمَا يَنْتَزِعُ السَّفُودُ -
الكَثِيرُ الشَّعْبُ - مِنَ الصُّوفِ الْمَبْلُولِ ، فَتَقَطَّعَ مَعَهَا الْعُرُوقُ وَالْعَصَبُ»
[مسند الإمام أحمد ٤/٢٨٧-٢٨٨]

ความว่า “ แท้จริงบ่าวผู้ปฏิเสธ – อีกรายงานหนึ่งคือ บ่าวที่ชั่ว
ช้า – เมื่อขณะที่เขากำลังจะจาก دنیا และกำลังเผชิญหน้ากับ
โลกอาคิเราะฮ์ มลาอิกะฮ์ผู้แข็งแกร่งกลุ่มหนึ่งจะลงมาจาก
ฟากฟ้า มีใบหน้าที่หมองคล้ำ สวมใส่อาภรณ์ที่หยาบกระด้างซึ่ง
ทำจากเปลวไฟ โดยพวกเขาจะนั่งลงตรงปลายสายตา จากนั้น
มะละกุลเมาตุ (มะลาอิกะฮ์แห่งความตาย) ก็มาถึงและนั่งลง
ตรงศีรษะของเขา และกล่าวว่า "โอ้จิตวิญญาณที่ชั่วช้า จงออกไป
ไปสู่ความเกลียดชังและความโกรธกริ้วของอัลลอฮ์เถิด" ว่าแล้ว
วิญญาณก็ถูกแยกออกจากร่าง และมะละกุลเมาตุก็จะกระชาก
มันเหมือนกับกระชากเหล็กที่มีหนามแหลมมากมายออกจาก
ขนสัตว์อันเปียกชุ่ม โดยมันจะตัดหลอดเลือดและเส้นประสาท
ต่างๆ” (มุสนัดอะฮฺมัด 4/287-288)

และไม่อนุญาตให้มุสลิมคนใดร้องขอความตาย
ถึงแม้ว่าเขาจะพบกับการทดสอบที่หนักหน่วงรุนแรงจากอัลลอฮ์
อุมมุล ฟฎิล เล่าว่า: ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม มา

ฉันมีชีวิตรอยู่ หากการมีชีวิตนั้นดีสำหรับฉัน และขอพระองค์ทำ
ให้ฉันตาย หากความตายนั้นดีสำหรับฉัน" (อัล-บุคอรีฮฺ 6351
มุสลิม 2680)

และเป็นหน้าที่สำหรับมนุษย์ทุกคนที่จะต้องเตรียม
ตัวรับความตาย ก่อนที่มันจะมาถึง ด้วยการปรับปรุงปฏิบัติคุณงาม
ความดี ก่อนที่วาระสุดท้ายของชีวิตจะมาถึง

แน่นอนว่าพระเจ้าผู้อภิบาลของเรานั้นทรงส่งเสริมให้เราตัด
ดวงโอกาสในยามว่าง โดยพระองค์ตรัสถึงผู้ที่ประมาทเมื่อเขา
พบกับความตายว่า:

﴿ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا
تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ ﴾

[المؤمنون : 99-100]

ความว่า "จนกระทั่งเมื่อความตายได้มาหาคนใดในพวกเขา เขา
ก็จะกล่าวขึ้นว่า ข้าแต่พระเจ้าของข้าพระองค์ ขอพระองค์ทรง

ให้ข้าพระองค์กลับไปมีชีวิตอีกครั้งหนึ่งเกิด เพื่อข้าพระองค์จะได้
ได้กระทำความดีในสิ่งที่ข้าพระองค์ปล่อยทิ้งไว้ เปล่าเลย มัน
เป็นเพียงถ้อยคำที่เขากล่าวมันไว้เท่านั้น และเบื้องหน้าของพวกเขา
เขานั้นมีโลกบรืษัศ จนกระทั่งถึงวันที่พวกเขาจะถูกฟื้นคืนชีพ
ขึ้นมา” (อัลมูอฺมิหนูน 99-100)

และตรัสว่า:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ ءَمْوَالُكُمْ وَلَا ءَوْلَادُكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ
وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَأُو۟لَٰئِكَ هُمُ الْخَٰسِرُونَ ﴿٩٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِن مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن
قَبْلِ أَن يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ
فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّٰلِحِينَ ﴿١٠٠﴾ ﴾ [المنافقون : ٩-١٠]

ความว่า“ โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย อย่าให้ทรัพย์สินของพวกเขาเจ้า
และลูกหลานของพวกเขาเจ้าหันเหพวกเขาจากการรำลึกถึงอัลลอฮ์
และผู้ใดกระทำเช่นนั้น ชนเหล่านั้นคือพวกที่ขาดทุน และจง
บริจาคจากสิ่งที่เราได้ให้ปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา ก่อนที่ความ
ตายจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใดในหมู่พวกเขา แล้วเขาก็จะกล่าวว่า ข้าแต่

พระเจ้าของข้าพระองค์ มาตราว่าพระองค์ท่านทรงผ่อนผันให้แก่
ข้าพระองค์อีกช่วงเวลาเพียงเล็กน้อยเพื่อที่ข้าพระองค์จะได้
บริจาคและข้าพระองค์ก็จะอยู่ในหมู่คนดีทั้งหลาย) ผู้ทรง
คุณธรรม" (อัล-มูนาฟิฎน 9-10)

ท่านอิบนุอุมร์ เล่าว่า : ท่านเราะฮ์สูลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอ
ฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จับไหล่ของฉันและกล่าวว่า

«كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ، أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ» [البخاري برقم 6416]

ความว่า "จงใช้ชีวิตในดunyaดังคนแปลกหน้า หรือผู้เดินทาง"

และท่านอิบนุอุมร์ได้เคยกล่าวไว้ว่า "เมื่อท่านตื่นขึ้นใน
ยามเช้า จงอย่าคอยเวลาเย็น และเมื่อถึงเวลาเย็น ก็จงอย่ารอ
ให้ถึงเช้า" (อัล-บุคอรี 6416)

และในรายงานของติรมิซียะบุว่า "จงถือว่าตัวท่านเป็น
ผู้ที่อยู่ในหลุมศพ ใบบ่าวของอัลลอฮ์ ท่านจะไมรู้เลยว่า ชื่อของ

ท่านจะเป็นเช่นไร (หมายถึงไม่รู้ว่าคุณชีวิตของท่านในวันพรุ่งนี้จะ
เป็นอย่างไร)" (อัต-ติรมิซียฺ 2333)

กวีท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า: "ใ้ผู้หมกมุ่นกับคุณยา อยู่กับ
ความปรารถนาที่ไม่สิ้นสุด ความตายจะมาถึงอย่างฉับพลัน
สุสานนั้นคือแหล่งสะสมการงาน"

และอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า: "หากว่าเราตายแล้วเราถูก
เพิกเฉย ความตายก็คงจะเป็นยอดปรารถนาของทุกชีวิต แต่
เราตายแล้วฟื้นคืน และจะถูกถามถึงทุกสิ่งที่เคยกระทำ"

والحمد لله رب العالمين
وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وأصحابه أجمعین